***Шилова Е. С.**, кандидат педагогических наук, доцент кафедры менеджмента и образовательных технологий факультета управления и профессионального развития педагогов ИПКиП БГПУ*

Учимся вместе

С 2014 года установилось тесное сотрудничество факультета управления и профессионального развития педагогов (декан О. В. Клезович), кафедры менеджмента и образовательных технологий (заведующий Ю. Н. Кислякова) Института повышения квалификации и переподготовки Белорусского государственного педагогического университета имени Максима Танка (директор И. В. Шеститко) и ГУО «Гимназия г. Ляховичи» (директор Т. А. Шибун).

В 2015 году преподаватели кафедры менеджмента и образовательных технологий являлись научными руководителями по подготовке квалификационных работ на сдачу экзамена на подтверждение высшей категории следующих учителей начальных классов гимназии:

- Н. Л. Яцушко по теме «Развитие младших школьников на уроках обучения грамоте — основа успешного обучения», научный руководитель — Е. С. Шилова;
- И. К. Сасимчик по теме «Использование приёма антиципации на уроках литературного чтения», научный руководитель — Е. С. Шилова;
- Н. М. Прончак по теме «Система работы над словами с непроверяемыми орфограммами на уроках русского языка в начальных классах», научный руководитель — Е. С. Шилова;
- Л. С. Слива по теме «Формирование орфографической зоркости учащихся при изучении темы «Безударные гласные в корне слова», научный руководитель — Е. С. Шилова;
- Н. В. Ксенжик по теме «Развитие языкового анализа и синтеза в системе речевого развития школьника», научный руководитель — О. В. Клезович;
- И. Б. Семченко по теме «Обучение грамоте — первоначальный и важный этап формирования орфографической зоркости», научный руководитель — О. В. Клезович;
- Н. В. Климова по теме «Использование метода "звукового ориентира"» при обучении чтению, научный руководитель — О. В. Клезович;
- Е. В. Черняк по теме «Роль устного счёта в процессе формирования вычислительных навыков у младших школьников», научный руководитель — А. В. Маковчик.

С целью эффективного и взаимовыгодного социального партнёрства, содействия расширению информационного и делового сотрудничества 1 октября 2017 года был заключён Договор о сотрудничестве между ИПКиП БГПУ и ГУО «Гимназия г. Ляховичи».

Современный учитель нуждается в профессиональном сопровождении. С этой целью с 2017 г. преподавателями ИПКиП БГПУ Н. В. Быстряковой, Е. А. Земцовой, О. В. Клезович, М. В. Кудейко, И. А. Турченко, И. Б. Стрелковой, В. В. Радыгиной, Е. С. Шиловой в гимназии с учителями начальных классов проводятся обучающие курсы, практические семинары по следующим темам:

- «Интенсивные образовательные технологии на уроках в начальных классах»;
- «Интерактивная доска как средство обучения»;
- «Корпоративная культура и ценности учреждения образования»;
- «Формирование исследовательских компетенций педагогов и учащихся»;
- «Личностно ориентированное обучение и его роль в образовательном процессе»;
- «Особенности организации образовательного процесса на I ступени общего среднего образования на современном этапе».

Педагогический коллектив гимназии принимает активное участие в мероприятиях, проводимых ИПКиП:

– Международной научно-практической конференции на тему «Образование взрослых: управление личностным и профессиональным развитием» (Минск, 16–17 ноября 2017 г.);

– Международной научно-практической конференции на тему «Дополнительное образование взрослых: международные тенденции и национальные приоритеты» (Минск, 22–23 ноября 2019 г.).

Благодаря высочайшему профессионализму преподавателей ИПКиП учителя гимназии повышают уровень педагогического мастерства, совершенствуют умения моделировать и проектировать собственную педагогическую деятельность в направлении повышения её качества, учатся ориентироваться в информационном пространстве, обучаются в сотрудничестве, формируют и совершенствуют информационно-коммуникативную компетентность.

Адкрыты ўрок «Мая Радзіма — Беларусь» у IV класе Людмілы Сцяпанаўны Слівы

(гімназія г. Ляхавічы)

Тэма. Еўфрасіння Полацкая.

Мэта: плануецца, што вучні будуць ведаць асноўныя звесткі з жыцця і дзейнасці Еўфрасінні Полацкай.

Задачы:

- пазнаёміць вучняў з біяграфічнымі звесткамі Еўфрасінні Полацкай і раскрыць вялікую гуманістычную ролю яе служэння сваёй Бацькаўшчыне;
- развіваць камунікатыўныя здольнасці вучняў, навыкі групавога ўзаемадзеяння, аналітычныя здольнасці, уменні самакантролю, самаправеркі, самаацэнкі;
- выхоўваць высокія маральныя якасці ў вучняў, павагу да гісторыі і культуры Беларусі.

Тып урока: камбінаваны.

Абсталяванне: *Паноў, С. В.* Чалавек і свет. Мая Радзіма — Беларусь : вучэб. дапам. для 4-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / С. В. Паноў, С. В. Тарасаў. — Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2018. — 166 с.; *Тарасов, С. В.* Атлас «Человек и мир» : учеб. пособие для 4-го кл. общеобраз. учреждений с рус. яз. обучения / С. В. Тарасов, С. В. Панов, И. А. Гимпель, А. С. Малышева. — РУП «Белкартография», 2010. — 24 с.;

карткі для правядзення групавой работы; мультымедыйная прэзентацыя; буклет для гасцей.

I. Арганізацыйны этап.

Настаўнік: Сёння ў нас урок «Мая Радзіма — Беларусь». Спадзяюся, што вам утульна і прыемна знаходзіцца ў нашым класе.

II. Паэтычная хвілінка.

Настаўнік: Каб стварыць добры настрой, мы пачнём з паэтычнай хвілінкі і паслухаем верш Яніны Жабко пра нашу Радзіму. (Настаўнік вывешвае на дошцы ілюстрацыі васілька, буслоў, чаромхі, азёр, бяроз і да т. п., якія раскрываюць змест твора.)

Ты такі ненаглядны — мой радзімы
куточак зямлі.
Ты такі ненаглядны — край,
дзе крылы ўзнімаюць буслы,
Дзе асколачкам неба васілёк у мірным
полі цвіце
І ля кожнай хацінкі прыгажуня бяроза расце,
Край азёраў глыбокіх і чаромхавых
белых завей,
Ідэалаў высокіх, працавітых і шчырых людзей.

— Шмат пісьменнікаў усхвалялі нашу краіну ў вершах, апавяданнях і другіх мастацкіх творах. Падбярыце, калі ласка, і вы словы пра Беларусь. *Наша Беларусь светлая, чыстая, белая; шматнацыянальная; працавітая, мудрая; утульная, міралюбівая, чароўная; добразычлівая, дружалюбная; з блакітнымі вачыма, пад белымі крыламі...*

Настаўнік: Малайцы! Вельмі прыемна слухаць такія пяшчотныя словы, гэта сведчыць аб тым, што ўсе мы любім нашу краіну, нашу Радзіму.

III. Этап актуалізацыі суб'ектнага вопыту вучняў.

Праверка дамашняга задання.

Настаўнік: Зараз я прапаную вам выканаць тэст, каб праверыць дамашняе заданне.

Тэст для праверкі дамашняга задання.

1. Пра каго гэтыя словы: «То ваўком, бывала, абернецца, то турам, то сокалам...»?

А) Ізяслаў; Б) Яраслаў Мудры; В) Рагнеда; Г) Усяслаў Чарадзей.

2. Усяслаў Чарадзей...

А) унук Рагнеды; Б) унук Яраслава Мудрага; В) унук Ізяслава.

3. Назаві горад, у якім княжыў Усяслаў Чарадзей.

А) Полацк; Б) Мінск; В) Кіеў.

4. Як называлася дзяржава, у якой княжыў Усяслаў Чарадзей?

А) Кіеўская Русь; Б) Наўгародская зямля; В) Полацкае княства.

5. Колькі гадоў было Усяславу, калі ён пачаў дружыну збіраць?

А) 18; Б) 15; В) 16.

6. Назаві раку, на якой адбылася бітва паміж Усяславам і Кіеўскімі князямі.

А) Заходняя Дзвіна; Б) Сож; В) Дняпро; Г) Няміга.

7. У якім годзе адбылася бітва на рацэ Нямізе?

А) 862; Б) 1101; В) 1067.

8. Дзе быў пабудаваны сабор па загадзе Усяслава?

А) У Ноўгарадзе; Б) у Кіеве; В) у Полацку.

9. У якім стагоддзі быў пабудаваны сабор у імя святой Сафіі ў Полацку?

А) 9; Б) 10; В) 11; Г) 12.

10. Пражыў князь Усяслаў Чарадзей больш за...

А) 80 гадоў; Б) 70 гадоў; В) 57 гадоў.

Праверка правільнасці выканання тэсту.

— Вучні, якія сядзяць за адной партай, правяраюць па ключу правільнасць выканання тэста адзін у аднаго.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Г	В	А	В	Б	Г	В	В	В	Б

— Ацаніце працу свайго суседа.

IV. Этап тлумачэння новага матэрыялу.

Паведамленне тэмы і задач урока.

Настаўнік: Прачытайце ланцужок з прозвішч і імён, успомніце, што вы ведаеце пра гэтых славутых людзей (***слайд 2***): *Францыск Скарына, Сымон*

Будны, Еўфрасіння Полацкая, Кірыла Тураўскі. Як вы лічыце, хто з іх лішні?

Вучань: Кірыла Тураўскі, бо ён пісьменнік.

Вучань: Я лічу, што Еўфрасіння Полацкая ў гэтым спіску лішняя, бо мы не ведаем, ці асветніца яна.

Настаўнік: Адказ на гэта пытанне мы даведаемся ў канцы ўрока.

Сёння на ўроку размова пойдзе пра Еўфрасінню Полацкую (***слайд 3***). Якія задачы паставім? *(Мы даведаемся...)*

Настаўнік: Так, сёння на ўроку мы працягнем падарожжа па мінулым нашай краіны, а дакладней — па 12 стагоддзі. Пазнаёмімся з выдатнай жанчынай нашай зямлі — Еўфрасінняй Полацкай, даведаемся, якую памяць яна пакінула аб сабе.

Старонка першая. «Прадслава».

Настаўнік: Прыкладна ў 1104 годзе ў Полацку ў сям'і князя Святаслава-Георгія, малодшага сына Усяслава Чарадзея, і княгіні Сафіі нарадзілася дзяўчынка, якую назвалі старажытным крывіцкім імем Прадслава (***слайд 4***).

— Ці цікава вам, як прайшло дзяцінства Прадславы?

Настаўнік: Зараз мы папрацуем у групах па 4 чалавекі. Групуемся па 2 парты, якія стаяць адна за адной. У кожнай групы на сталах ляжыць матэрыял пра дзяцінства Прадславы. Вам прапануецца прачытаць, выбраць самае галоўнае і расказаць класу.

Тэкст для вучняў 1-й групы.

Нянькі з маленства расказвалі Прадславе паданні пра Рагнеду, пра яе дзеда Усяслава Чарадзея. Яны расказвалі казкі, замовы, пелі абрадавыя песні. Прадслава вучылася ўсім сэрцам любіць сваю Радзіму.

Тэкст для вучняў 2-й групы.

Яе бацька, князь Святаслаў, запрасіў у дом манахаў, і яны навучылі дзяўчынку пісаць і чытаць, любіць кнігі. Настаўнікі не маглі нахваліцца сваёй здольнай выхаванкаю.

Тэкст для вучняў 3-й групы.

Падросшы, Прадслава часта хадзіла ў Сафійскі сабор. Ёй падабалася жыццё манашак. Бо ў саборах і манастырах захоўвалася шмат мудрых кніг, можна было спакойна займацца навукаю і шмат часу аддаваць малітве.

Тэкст для вучняў 4-й групы.

Далёка за межамі Полацкага княства ведалі аб мудрасці, розуме і прыгажосці Прадславы. А калі дзяўчыне споўнілася трохі больш за дзесяць год, да яе бацькі сталі прыязджаць сваты.

Настаўнік: Што вы даведаліся пра маленства Прадславы? Папрацуем у парах: вучні, якія сядзяць на 1-м варыянце, распавядаюць сваім суседзям па парце, што самае важнае яны запомнілі з расказаў удзельнікаў груп 1 і 2; а вучні, якія сядзяць на 2-м варыянце, распавядаюць сваім суседзям па парце, што самае важнае яны запомнілі з расказаў удзельнікаў груп 3 і 4.

Кожная група прадстаўляе вынікі сваёй працы.

Настаўнік: Калі дзяўчыне споўнілася трохі больш за дзесяць год, да яе бацькі сталі прыязджаць сваты. Унучка полацкага князя Усяслава Чарадзея прыгажуня Прадслава магла разлічваць на самага багатага і прыгожага жаніха. Але гэта яе зусім не вабіла. Ужо ў дванаццаць гадоў яна зразумела, што слава самых прыгожых і багатых жанчын заканчваецца разам з іх смерцю. А яна марыла застацца ў памяці людзей на вякі. У тайне ад бацькоў дзяўчына ўцякла ў манастыр і пастрыглася ў манахіні.

Настаўнік: Што адзначае слова *манастыр*? Прачытайце тлумачэнні і пальцамі пакажыце правільны варыянт адказу (***слайд 5***).

Манастыр — гэта...

1) галоўная царква ў горадзе;

2) месца пражывання манахаў альбо манашак;

3) княжацкі палац.

Старонка другая. «Манашка Еўфрасіння».

Настаўнік: У манастыр прыязджаў яе бацька, прасіў вярнуцца Прадславу дадому, але яна растлумачыла яму, чаму пайшла ў манастыр (***слайд 6***).

— Чаму Прадслава пайшла ў манастыр? Адказы прачытаем на с. 47 падручніка, першы абзац. *(Каб прысвяціць сваё жыццё Богу і бедным людзям.)*

Настаўнік: Якое новае імя яна атрымала ў манастыры? ***(Слайд 7.)*** *(Еўфрасіння.)*

Настаўнік: Імя Еўфрасіння ў перакладзе з грэчаскай мовы азначае «радасць».

Пасяліўшыся ў Сафійскім саборы, у маленькім пакойчыку — келлі, Еўфрасіння перапісвала кнігі (***слайд 8***).

Мы ўжо ведаем, якая гэта была нялёгкая праца. Перапісваннем кніг тады займаліся толькі мужчыны. Ужо толькі тое, што за такую цяжкую справу ўзялася жанчына, было подзвігам.

Еўфрасіння пісала і свае творы — малітвы і павучанні, а таксама перакладала з замежных моў. Частка перапісаных князёўнаю кніг ішла на продаж, а атрыманыя грошы раздавалі бедным.

У тыя далёкія часы школ яшчэ не было, як не было і падручнікаў. Дзяцей вучылі або бацькі, або ў манастырах і цэрквах. У адчыненых ёю школах, апрача чытання, пісьма і лічэння, дзеці вывучалі гісторыю, замежныя мовы. Найбольш здатных хлопчыкаў і дзяўчынак вучылі складаць вершы. Дзяўчынак вучылі рабіць розную хатнюю справу: шыць, вышываць, гатаваць ежу. Часта ўрокі праводзіла сама асветніца. Еўфрасіння хацела, каб у Полацкім княстве было як мага больш пісьменных людзей, і марыла пра тое, каб кнігі перапісвалі не адзінкі, а дзясяткі вучоных людзей.

За сваю дзейнасць Еўфрасіння атрымала ў народзе празванне Полацкая (***слайд 9***).

Усё жыццё Еўфрасіння служыла асвеце свайго народа.

Настаўнік: Да чаго заклікала Еўфрасіння народ? Прачытайце самастойна другі абзац на с. 48 і даведайцеся пра гэта. *(Паважаць адзін аднаго, спыніць крывавыя войны, жыць у міры.)*

Настаўнік: Зараз праверым, як вы ўважліва слухалі. Гульня *«Ці праўда, што...»*. Я назаву сцвярджэнні, калі яны правільныя, то падымайце руку, а калі не — прысядайце.

1. Еўфрасіння Полацкая жыла ў Кіеўскім княстве. *(Не.)*

2. Еўфрасіння хацела, каб у Полацкім княстве было як мага больш пісьменных людзей. *(Так.)*

3. Еўфрасіння Полацкая будавала дарогі. *(Не.)*

4. Еўфрасіння Полацкая перапісвала кнігі. *(Так.)*

5. Еўфрасіння Полацкая вучыла дзяўчынак пры манастыры. *(Так.)*

6. Еўфрасіння Полацкая кіравала дзяржавай. *(Не.)*

Настаўнік: Так, Еўфрасіння хацела, каб у Полацкім княстве было як мага больш пісьменных людзей. Для выканання свайго жадання яна перапісвала кнігі, вучыла дзяўчынак пры манастыры.

Фізкультхвілінка.

Праводзіць адзін з вучняў класа.

Старонка трэцяя. «Заснаванне манастыра».

Настаўнік. Была ў Еўфрасінні Полацкай незвычайная здольнасць: тыя, да каго звярталася яна са сваім святым словам, станавіліся такімі ж, як і яна: сумленнымі, добрымі, спагадлівымі, нераўнадушнымі да чужой бяды.

Старажытны рукапіс сведчыць, што аднойчы ноччу ў сне Еўфрасінні з'явіўся анёл і загадаў пабудаваць царкву на рацэ Палаце.

І дапамагаў ей у будаўніцтве храма майстар-архітэктар Іаан. Ён прынёс да яе цацачны будынак храма, які вельмі спадабаўся Еўфрасінні (***слайд 10***).

І пачалося будаўніцтва царквы, якая і сёння знаходзіцца ў Полацку, недалёка ад ракі Палаты, і носіць імя Спаса-Еўфрасіннеўская царква (***слайд 11***).

Настаўнік: Давайце знойдзем размяшчэнне царквы на карце ў атласе, с. 8–9.

— У якім горадзе яна знаходзіцца? *(У Полацку.)*

Старонка чацвёртая. «Святы Крыж».

Настаўнік: Асветніца заўсёды збірала вакол сябе таленавітых людзей (***слайд 12***). Мы ўжо ведаем пра майстра-архітэктара Іаана, а зараз даведаемся пра славутага майстра-ювеліра Лазара Богшу.

Для таго каб даведацца, які сімвал веры папрасіла зрабіць Еўфрасіння ў майстра-ювеліра Лазара Богшы, папрацуем у парах. Прачытайце ланцужком на с. 49 першы абзац.

Настаўнік: Якая святыня ад Еўфрасінні засталася беларускаму народу? *(Крыж Еўфрасінні Полацкай.)* ***(Слайд 13.)***

Настаўнік: Што здарылася са святым крыжам? *(Ён знік.)*

Настаўнік: Сучасны брэсцкі майстар Мікалай Кузьміч вырашыў зрабіць дакладную копію Крыжа Еўфрасінні Полацкай. Праца доўжылася больш за пяць гадоў. А пошукі сапраўднага крыжа працягваюцца (***слайд 14***).

Старонка пятая. «Святая».

Настаўнік: Што яшчэ вы хочаце даведацца пра Еўфрасінню Полацкую? ***(Слайд 15.)***

Вучань: Як увекавечана памяць аб Еўфрасінні Полацкай?

Вучань: Чаму царква абвясціла Еўфрасінню Полацкую святой?

Настаўнік: Зараз працуем у групах. Кожная група чытае тэкст і рыхтуе адказ на сваё пытанне.

Заданне для вучняў 1-й групы.

• Што здарылася з Еўфрасінняй у Іерусаліме?

У канцы жыцця Еўфрасіння вырашыла адправіцца ў далёкае падарожжа ў Іерусалім, каб пакланіцца Святой Зямлі, дзе жыў Ісус Хрыстос. Там яна захварэла і памерла ў 1173 годзе. Пазней астанкі Еўфрасінні былі перавезены ў Полацк у Спаса-Еўфрасіннеўскі манастыр.

Заданне для вучняў 2-й групы.

• Чаму царква абвясціла Еўфрасінню Полацкую святой?

Еўфрасіння Полацкая зрабіла для нашага народа столькі дабра, што царква абвясціла яе святой. І зараз 5 чэрвеня штогод у Беларусі адзначаецца дзень памяці Еўфрасінні Полацкай. Яна лічыцца нябеснай заступніцай зямлі беларускай.

Заданне для вучняў 3-й групы.

• Кім для беларусаў з'яўляецца Еўфрасіння Полацкая?

Еўфрасіння Полацкая — наша гордасць і наша нябесная заступніца. Можа, дзякуючы ёй наш народ беларускі, нягледзячы на ўсе цяжкасці і выпрабаванні, што пасылае яму час, застаецца дружалюбным, міралюбівым, цярплівым і чулым да чужой бяды.

Заданне для вучняў 4-й групы.

• Як увекавечана памяць аб Еўфрасінні Полацкай?

У Полацку пастаўлены помнік Еўфрасінні Полацкай, ёсць вуліца Еўфрасінні Полацкай, якая цягнецца ад манастыра да Сафійскага сабора. Адна з гімназій горада Полацка носіць яе імя.

Удзельнікі кожнай групы па чарзе адказваюць на пытанні. Настаўнік адкрывае адпаведныя слайды (***16–24***).

Настаўнік: Дзеці, як вы лічыце, ці можна Еўфрасінню назваць асветніцай? Чаму?

Вынік: Еўфрасіння Полацкая прысвяціла жыццё асвеце свайго народа.

V. Этап замацавання ведаў і спосабаў дзейнасці.

Настаўнік: Прапаную вам праверыць свае веды і разгадаць крыжаванку.

Пытанні.

1. Будынак, дзе жывуць манахі.
2. Жанчына, якая жыве ў манастыры.
3. Імя знакамітай беларускай манашкі.
4. Імя гэтай манашкі пры нараджэнні.
5. Які статус надаў царкоўны ўлад Еўфрасінні?
6. Што заказала Еўфрасіння Полацкая ў Лазара Богшы?

				1	М					
	2	М	А	Н	А	Ш	К	А		
					Н					
3	Е	Ў	Ф	Р	А	С	І	Н	Н	Я
4	П	Р	А	Д	С	Л	А	В	А	
	5	С	В	Я	Т	А	Я			
		6	К	Р	Ы	Ж				
					Р					

Настаўнік: Якое галоўнае слова ў вас атрымалася?

Вучань: Манастыр.

VI. Этап паведамлення дамашняга задання.

Настаўнік: Дома вы яшчэ раз прачытаеце пра Еўфрасінню Полацкую ў падручніку (с. 46–50) і адкажыце на пытанні 1–4 пасля тэксту.

VII. Этап падвядзення вынікаў урока, рэфлексія.

Настаўнік: Цяпер мы можам адказаць на пытанне, якое стаяла ў пачатку ўрока.

Хто лішні (***слайд 25***): Францыск Скарына, Сымон Будны, Еўфрасіння Полацкая, Кірыла Тураўскі?

Вучань: Усе гэтая людзі — асветнікі, якія прысвяцілі сваё жыццё асвеце другіх людзей. Ніхто не лішні.

Настаўнік адкрывае ***слайды 26–28*** прэзентацыі.

Настаўнік: І нам, беларусам, ёсць кім ганарыцца. Еўфрасіння паказвала прыклад іншым, як трэба жыць і самаадана служыць сваёй Бацькаўшчыне. Яна стала першай беларускай жанчынай, пра якую загаварыў увесь свет ***(слайд 29)***.

Метадычны каментарый

На наш погляд, праведзены адкрыты ўрок па тэме «Еўфрасіння Полацкая» ў IV класе Л. С. Слівы заслугоўвае высокай ацэнкі.

Пры ажыццяўленні ***арганізацыйнага этапу ўрока*** настаўнік хутка праверыў гатоўнасць вучняў да ўрока, вывесіў на дошцы ілюстрацыі, якія раскрываюць змест верша, і правёў паэтычную хвілінку. Настаўнік падабраў прыгожы верш Яніны Жабко пра нашу Радзіму, які стварае пэўны настрой урока; удалая знаходка з апісаннем Беларусі прыметнікамі прыводзіць да ўстанаўлення міжпрадметных сувязей з беларускай мовай і літаратурным чытаннем і спрыяе развіццю маўлення малодшых школьнікаў.

Заслугоўвае асаблівай увагі, што настаўнік знаходзіць час пахваліць сваіх вучняў: «Малайцы! Вельмі прыемна слухаць такія пяшчотныя словы: наша Беларусь светлая, чыстая, белая; шматнацыянальная; працавітая, мудрая; утульная, міралюбівая, чароўная; добразычлівая, дружалюбная; з блакітнымі вачыма, пад белымі крыламі — гэта яшчэ раз сведчыць аб тым, што ўсе мы любім нашу краіну, нашу Радзіму».

На этапе актуалізацыі суб'ектнага вопыту вучняў настаўнік праводзіць праверку дамашняга задання з выкарыстаннем тэста, а затым арганізуе парную працу навучэнцаў, якія сядзяць за адной партай, па праверцы правільнасці яго выканання па ключу і прапануе вучням ацаніць працу свайго суседа. Узаемаправерка дамашняга задання з'яўляецца эфектыўным спосабам фарміравання самаацэнкі малодшых школьнікаў.

На этапе тлумачэння новага матэрыялу, выкарыстоўваючы метад «Чацвёрты лішні», паўтараючы вывучаных дзеячаў, настаўнік падводзіць вучняў да вызначэння тэмы ўрока; выкарыстоўвае розныя віды працы: франтальную, групавую, парную, індывідуальную; навучэнцы працуюць з рознымі крыніцамі: падручнік (аналіз тэксту), атлас; тэкст не падаецца цалкам, а разбіваецца на часткі; кожны этап працы з тэкстам адпрацоўваецца ў парах, рэфлексуецца, праводзіцца першасная праверка атрыманых ведаў; выкарыстоўваюцца гульнявыя формы «міжэтапнага» кантролю; мультымедыйная прэзентацыя візуалізуе атрыманыя веды; ажыццяўляецца праца са складанымі і незнаёмымі словамі; з дапамогай гульні «Ці праўда, што...» адбываецца праверка засвоенай вучнямі інфармацыі.

На этапе замацавання ведаў і спосабаў дзейнасці настаўнік прапануе вучням праверыць засвоеныя веды праз разгадванне крыжаванкі.

Мэтазгодным з'яўляецца тое, што на кожным этапе ўрока настаўнік падводзіць вынікі працы.

На этапе падвядзення вынікаў урока, рэфлексіі настаўнік выкарыстаў прыём вяртання да пачатку ўрока — метад «Чацвёрты лішні».

Своечасова была праведзена фізкультхвілінка, якую з вялікім задавальненнем правёў адзін з вучняў.

У працэсе ўрока вучні атрымалі:

✓ сістэму ведаў аб жыцці і дзейнасці Еўфрасінні Полацкай, а таксама пра значэнне яе дзейнасці для беларускай гісторыі;

✓ вопыт спосабаў дзейнасці: аналіз гістарычных тэкстаў, праца з падручнікам, праца з атласам;

✓ вопыт творчай дзейнасці: рашэнне крыжаванкі;

✓ вопыт каштоўнаснага стаўлення да свету: праз выхаванне павагі да культуры і гісторыі Беларусі, а таксама праз пачуццё гонару за беларускіх асветнікаў.

Выкарыстанне на ўроку эфектыўных форм, метадаў і прыёмаў, неабходнага дэманстрацыйнага і раздатачнага матэрыялу дазволіла Л. С. Сліве:

✓ арганізаваць адукацыйны працэс з улікам узроставых і індывідуальных асаблівасцей вучняў IV класа;

✓ стварыць камфортную атмасферу на ўроку для кожнага вучня і ўмовы, пры якіх большую частку ўрока вучні самастойна выконвалі прапанаваныя настаўнікам заданні, працуючы ў парах і групах;

✓ пазнаёміць вучняў з біяграфічнымі звесткамі Еўфрасінні Полацкай; паказаць вялікую гуманістычную ролю яе служэння сваёй Бацькаўшчыне;

✓ садзейнічаць развіццю ў вучняў аналітычных і камунікатыўных здольнасцей, навыкаў групавога ўзаемадзеяння, уменняў самакантролю, самаправеркі, самаацэнкі;

✓ садзейнічаць выхаванню высокіх маральных якасцей, павагі да гісторыі і культуры Беларусі.